

Poniżej przedstawiono najważniejsze wymagania przy prowadzeniu uboju w celu produkcji mięsa na użytek własny w gospodarstwie, na terenie powiatu ostrołęckiego.

1. Ubojowi na terenie gospodarstwa w celu produkcji mięsa na użytek własny można poddawać cielęta w wieku do szóstego miesiąca życia, świnie, owce i kozy, drób, zajęczaki oraz zwierzęta dzikie utrzymywane w warunkach fermowych (np. jelenie, daniele).
2. Zwierzęta muszą być zdrowe.
3. Jeśli zwierzęta były leczone ubój jest możliwy po upływie okresu karencji określonego dla użytego produktu leczniczego weterynaryjnego lub produktu leczniczego – SPRAWDZANE PODCZAS KONTROLI.
4. W celu produkcji mięsa dopuszcza się ubój na terenie gospodarstwa zwierząt zdrowych, które uległy wypadkowi, w wyniku którego jest konieczny jak najszybszy ubój tych zwierząt ze względu na ich dobrostan.
5. Podczas przeprowadzania uboju zwierząt w celu produkcji mięsa na użytek własny muszą być przestrzegane przepisy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, które obejmują zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz zapobieganie ich rozprzestrzenianiu (w szczególności w odniesieniu do chorób takich jak afrykański pomór świń w przypadku świń czy grypa ptaków w przypadku drobiu).
6. Zwierzęta nie mogą pochodzić z gospodarstwa lub obszaru podlegającego ograniczeniom, nakazom lub zakazom, mającym zastosowanie do danych zwierząt ze względu na chorobę zakaźną zwierząt. Jednakże, po spełnieniu dodatkowych wymagań możliwy jest ubój świń z obszarów objętych restrykcjami, w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (ASF). – POWIAT OSTROŁĘCKI JEST OBSZAREM OBJETYM OGRANICZENIAMI I.
7. W przypadku uboju świń w gospodarstwach podlegających ograniczeniom, nakazom lub zakazom, wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, świnie muszą być utrzymywane w tym gospodarstwie co najmniej przez 30 dni przed ubojem, zostać poddane badaniu przedubojowemu, a mięso pozyskane z tych świń musi zostać poddane badaniu poubojowemu. Przy przeprowadzaniu badania przedubojowego świń lub badania poubojowego mięsa z tych świń urzędowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku afrykańskiego pomoru świń (w przypadku obszaru zagrożenia – obowiązkowo, w przypadku obszaru objętego ograniczeniami oraz obszaru ochronnego – jeżeli istnieje podejrzenie wystąpienia afrykańskiego pomoru świń). Sposób zagospodarowania ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego w przypadku gospodarstw znajdujących się w obszarach objętych ograniczeniami ze względu na chorobę zakaźną, musi być przekazane do utylizacji.
8. W każdym przypadku mięso pochodzące z uboju na użytek własny, musi być przeznaczone na własne domowe potrzeby i nie może być przekazywane innym osobom, czyli być wprowadzane do obrotu.
9. Powiadomienie o zamiarze przeprowadzenia uboju zwierząt w celu produkcji mięsa na użytek własny należy złożyć do powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce

przeprowadzenia uboju, co najmniej na 48 godzin przed dokonaniem uboju zwierząt, z wyłączeniem drobiu lub zajęczaków, w celu produkcji mięsa, przez posiadacza zwierząt. W przypadku uboju zwierząt które uległy wypadkowi, w wyniku którego jest konieczny jak najszybszy ubój tych zwierząt ze względu na ich dobrostan, powiadomienie należy przekazać przed przeprowadzeniem uboju lub nie później niż 48 h po uboju.

Powiadomienie to musi zawierać:

- a) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania oraz adres posiadacza zwierząt poddawanych ubojowi,
- b) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania oraz adres podmiotu prowadzącego gospodarstwo – w przypadku, gdy ubój jest dokonywany w gospodarstwie innym niż gospodarstwo, w którym zwierzęta były utrzymywane,
- c) gatunek i liczbę zwierząt poddawanych ubojowi,
- d) numer identyfikacyjny zwierzęcia lub zwierząt poddawanych ubojowi, jeżeli z przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt wynika obowiązek oznakowania zwierzęcia, a w przypadku uboju świń – numer siedziby stada,
- e) miejsce i termin uboju,
- f) imię i nazwisko oraz adres osoby uprawnionej do przeprowadzenia uboju,
- g) inne dane mające na celu ułatwienie kontaktu z informującym, w szczególności numer telefonu informującego lub adres jego poczty elektronicznej,
- h) wskazanie, że dotyczy uboju zwierząt, po upływie okresu karencji określonego dla użytego produktu leczniczego weterynaryjnego lub produktu leczniczego, jeżeli przed poddaniem ubojowi zwierzęta były leczone tymi produktami,
- i) datę urodzenia i liczbę stałych siekaczy wyróżnionych z dziaśła – w przypadku uboju owiec lub kóz,
- j) może zawierać zgłoszenie mięsa do badania poubojowego.

W przypadku uboju bydła do dwunastego miesiąca życia urodzonego w państwach lub ich regionach o kontrolowanym oraz nieokreślonym ryzyku występowania gąbczastej encefalopatii bydła (BSE) (Polska posiada najwyższy status kraju o znikomym ryzyku wystąpienia BSE) owiec lub kóz w wieku powyżej 12 miesięcy lub owiec lub kóz, które mają stały siekacz wyróżniony z dziaśła, informacja, o której mowa w ust. 1, jest przekazywana w formie pisemnego powiadomienia zawierającego dodatkowo oświadczenie o zagospodarowaniu na własny koszt materiału szczególnego ryzyka zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającym zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych pasażowanych gąbczastych encefalopatii (Dz. Urz. WE L 147 z 31.05.2001, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 32, str. 289), zwanym dalej „rozporządzeniem 999/2001”, i rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1069/2009”.

Przekazaniu SRM do zakładu utylizacyjnego, winien towarzyszyć Dokument Handlowy na materiał kat. 1.

W/w dokument jest wystawiany w 2 egzemplarzach - jeden powinien pozostać w gospodarstwie przekazującym SRM, do okazania w czasie kontroli Inspekcji Weterynaryjnej.

Materiał szczególnego ryzyka to:

- u cieląt do 6 m-ca życia: migdałki, jelita od dwunastnicy do odbytnicy, krezka, inne uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego powstające przy uboju i obróbce poubojowej, jeżeli miały kontakt z SRM;
- u owiec i kóz do 12 miesięcy życia: jelito biodrowe, śledziona, inne uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego powstające przy uboju i obróbce poubojowej, jeżeli miały kontakt z SRM;
- u owiec i kóz powyżej 12 miesiąca życia: Czaszka łącznice z mózgiem i oczami, migdałki, jelito biodrowe, śledziona, rdzeń kręgowy, inne uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego powstające przy uboju i obróbce poubojowej, jeżeli miały kontakt z SRM.

[Wzór powiadomienia o zamiarze przeprowadzenia uboju bydła do dwunastego miesiąca życia urodzonego w państwach lub ich regionach o kontrolowanym oraz nieokreślonym ryzyku występowania BSE, owiec lub kóz w wieku powyżej 12 miesięcy lub owiec lub kóz, które mają stały siekacz wyrżnięty z dźiąsła, w celu produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny](#)

10. Ubój zwierząt w celu produkcji mięsa na użytek własny, w przypadku gdy dokonywany jest na terenie gospodarstwa, może być przeprowadzony w gospodarstwie, w którym te zwierzęta są utrzymywane.
W powiecie ostrołęckim nie ma zarejestrowanych gospodarstw do usługowego uboju zwierząt w celu produkcji mięsa na użytek własny.
11. Mięso zwierząt poddanych ubojowi oraz mięso zwierząt łownych odstrzelonych, w celu produkcji mięsa, poddaje się badaniu poubojowemu przeprowadzonemu przez urzędowego lekarza weterynarii, w sposób właściwy dla danego gatunku zwierząt, na wniosek posiadacza tego mięsa (jest to badanie dobrowolne).

W przypadku gdy tusza podlega badaniu poubojowemu, próbki do badania mięsa na obecność włośni pobiera urzędowy lekarz weterynarii wyznaczony przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Ostrołęce.

W przypadku gdy tusza nie podlega badaniu poubojowemu (w przypadku uboju bydła do 12 miesiąca życia badanie poubojowe odbywa się na wniosek właściciela zwierzęcia), posiadacz mięsa pobiera i dostarcza próbki do badania na obecność włośni, do ZHW w Warszawie Oddział Terenowy w Ostrołęce, ul. Składowa 8a, 07-410 Ostrołęka.

Sposób pobierania próbek do badania mięsa na obecność włośni oraz zasady dostarczania próbek do urzędowego lekarza weterynarii określa załącznik nr 2 do [rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny](#) -t.j. DZU. 2024 poz. 981 t.j.

12. Posiadacz mięsa świń i nutrii poddanych ubojowi oraz mięsa dzików odstrzelonych, w celu produkcji mięsa, zapewnia, że mięso zostanie poddane badaniu, na obecność włośni.
13. Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu zgłoszenia zamiaru uboju, podaje telefonicznie dane urzędowych lekarzy weterynarii wyznaczonych do badania zwierząt, które mają zostać poddane ubojowi celu produkcji mięsa na użytek własny oraz laboratorium wykonujące badanie na obecność włośni.

Wyjątek stanowi trzoda chlewna, która ze względu na zagrożenie wystąpienia choroby ASF, musi być zawsze zbadana przedubojowo i poubojowo.

14. Po przeprowadzeniu badania poubojowego urzędowy lekarz weterynarii wydaje zaświadczenie o przeprowadzeniu tego badania a powiatowy lekarz weterynarii wydaje zaświadczenie o wyniku badania na obecność włośni.
15. Jeżeli w wyniku przeprowadzonego badania poubojowego oraz badania na obecność włośni, w przypadku badania mięsa świń, nutrii i dzików, stwierdzono, że badane mięso zwierząt jest niezdatne do spożycia przez ludzi, powiatowy lekarz weterynarii wydaje decyzję administracyjną w sprawie uznania mięsa za niezdatne do spożycia przez ludzi, określając w tej decyzji sposób postępowania z tym mięsem.
16. Mięso świń i nutrii poddanych ubojowi oraz mięso dzików odstrzelonych nie może zostać spożyte ani przetworzone przed uzyskaniem zaświadczenia o badaniu na obecność włośni i o badaniu poubojowym.
17. Zwierzęta, których dotyczy obowiązek identyfikacji i rejestracji, ubijane w celu produkcji mięsa na użytek własny muszą być prawidłowo zidentyfikowane – podczas kontroli sprawdzane jest czy sztuka jest zarejestrowana i przebywa w gospodarstwie, w którym ma być dokonany ubój.
18. Ubój w celu produkcji mięsa na użytek własny bydła, owiec, kóz, świń podlega także obowiązkowi zgłoszenia do kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Oznacza to, iż rolnik będący posiadaczem zwierząt będzie miał obowiązek:
  - zgłoszenia uboju zwierząt do kierownika biura powiatowego ARiMR za pomocą formularza albo elektronicznie przez Portal IRZplus, w terminie 7 dni / 2 dni od daty zdarzenia w przypadku świń utrzymywanych na obszarze podlegającym ograniczeniom zgodnie z przepisami o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, np. z uwagi na występowanie afrykańskiego pomoru świń,
  - zniszczenia kolczyka lub duplikatu kolczyka (bydło, świnie) oraz kolczyka lub duplikatu kolczyka zawierającego elektroniczny identyfikator (owce, kozy),
  - zwrotu paszportu lub duplikatu paszportu (bydło) do kierownika biura powiatowego ARiMR.
19. Uboju w celu produkcji mięsa na użytek własny może dokonać osoba, która posiada odpowiedni poziom kwalifikacji, aby wykonywać te czynności, nie powodując u zwierząt jakiegokolwiek niepotrzebnego bólu, niepokoju lub cierpienia. Osoba dokonująca uboju musi posiadać zaświadczenie wydane przez powiatowego lekarza weterynarii, poświadczające odbycie bezpłatnego szkolenia w tym zakresie, organizowanego przez powiatowego lekarza weterynarii, bez obowiązku odbywania praktyki w rzeźni.
20. Podczas przeprowadzania uboju na użytek własny muszą być spełnione przepisy o ochronie zwierząt (dobrostan, w tym dobrostan w transporcie i przy uboju) . Rozporządzenie Rady (WE) Nr 1099/2009 z dnia 4 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas uśmiercania (Dz. Urz. UE L 303 z 18.11.2009, str. 1-30, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 1099/2009”, wskazuje dopuszczalne dla poszczególnych gatunków, sposoby ogłuszania zwierząt oraz sposób ich wykrwawiania. W przypadku uboju zwierząt gospodarskich możliwe do zastosowania są metody mechaniczne oraz elektryczne.

Metody mechaniczne polegają na wywołaniu uszkodzenia mózgu poprzez uderzenie w głowę powodujące utratę świadomości przez zwierzę. Najczęściej stosowaną metodą jest użycie urządzenia bolcowego penetrującego np. Radical – wszystkie gatunki lub ogłuszanie elektryczne elektrodami przyłożonymi jedynie z obu stron głowy – np. kleszcze ubojowe - trzoda chlewna.

Tylko w przypadku uboju prosiąt, jagniąt i koźląt jako metodę rezerwową można zastosować mocne i precyzyjne uderzenie w głowę.

21. Podczas przeprowadzania uboju na użytek własny muszą być spełnione przepisy o postępowaniu z ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego.

Zgodnie z rozporządzeniem 1069/2009 , materiał który może powstać przy przeprowadzaniu uboju na użytek własny należy zakwalifikować jako:

- Materiał szczególnego ryzyka - jako materiał kategorii 1.
- Obornik, treść przewodu pokarmowego, płody, produkty pochodzenia zwierzęcego, które zostały uznane za nienadające się do spożycia przez ludzi z powodu obecności ciał obcych w tych produktach (np. zabrudzona krew) - jako materiał kategorii 2.
- Skóry i skórki, łącznie ze skrawkami i obrzynkami, rogi, szczecina świńska, odtłuszczone kości, skwarki, krew, łożysko, wełna, pióra, włosy, rogi, ścinki z kopyt – jako materiał kategorii 3.

Materiał kategorii 1 jest usuwany jako odpady w drodze spalania.

Mieszaniny materiału kategorii 2 z materiałem kategorii 3 albo materiałami obu kategorii jest również materiałem kategorii 2 i należy je przekazywać do zakładu utylizacyjnego jako materiał kategorii 2.

Konieczność zabezpieczenia odpowiednich warunków gromadzenia i przechowywania oraz zapewnienie zagospodarowania przez podmioty uprawnione należy do obowiązków właściciela ubijanego zwierzęcia.

22. Przy uboju zwierząt na terenie gospodarstwa powinny być spełnione wymagania określone w przepisach:

- [rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 sierpnia 2024 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny \(Dz. U. z 2024 r. poz. 981\)](#)
- [ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt \(Dz. U. z 2023 r., poz. 1580\)](#)
- rozporządzenie 1099/2009
- [rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 marca 2018r. w sprawie kwalifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju oraz warunki i metody uboju i uśmiercania zwierząt \(Dz.U. z 2021 r. poz. 1033\)](#)
- rozporządzenie 999/2001
- rozporządzenie 1069/2009
- [rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 sierpnia 2014 r. w sprawie wzoru dokumentu handlowego stosowanego przy przewozie, wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej , produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych \(Dz. U. z 2021 r. poz. 686\)](#)
- [ustawa z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt \(Dz. U. z 2023 r. poz. 1815\)](#)
- [ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego \(Dz. U. z 2023 r. poz. 872\)](#)